

להשיג ולהשמור. משום שהגשר עלול ומסוגל להוביל למחוזות אין בהם חפץ, ואין מהם חזון, חלילה...

יוסף פילץ

שאלה 43: עשוי ויעקב הם שני אחים. עשוי צילם בפנימון הדלת של יעקב וכשיצחק פתח את הדלת, התנפץ עליו יעקב וסמם את פיו. עשוי הגיש ליעקב כד כדי לתחוב לפיו של יצחק והבל לקשור את ידיו. יעקב בנעט ביצחק והפילו לרצפה. יעקב ערך חיפוש בדירה ונגב כסף מיצחק. עשוי השתתף בחיפוש בדירה ונמץ לעצמו כקבוקון שיכור.

במסובות המתוארות, איזה מההוגרים הבאים הוא הנכון ביותר?

- א. לא ניתן להעמיד דין את עשוי באשמת שוד, שכן לא הפעיל כוח על יצחק.
- ב. לא ניתן להעמיד דין את עשוי באשמת שוד, שכן לא הפעיל כוח ולא נגב כסף.
- ג. ניתן להעמיד דין את עשוי באשמת שוד, שכן דינו מובנה בצוואת עם יעקב.
- ד. ניתן להעמיד דין את יעקב בגין שוד ואת עשוי בגין סיוע לשוד.
- ה. ניתן להעמיד דין את עשוי בגין שוד ואת יעקב רק בגין גניבה.

בקשת סליחה והתנצלות מאת קוראינו הנכבדים על תחושת אי הנחת שנגרמה להם למקרא הדברים. יובהר, כי יעקב ועשוי השודדים ויצחק הנשדד, הם בסך הכל שמות בדויים שנועדו לרענן את ראונו ושמענו הנודשים ולגוון קצת את הטקסט, ואין כמובן שום קשר בינם לבין דמויות האבות הקדושים המוכרות לנו מן המקרא, כך ולעצמם של מנסחי השאלה, אבל שאלה זו נכתבה וכלשונה, מסיפעה שחור על גבי לבן במבחן מגן (בגרות) שנערך באחד הסמינרים הידועים של בית יעקב, אם הולכים לפי הכללים היבשים, אזי אין מה לבוא בשום טענה למי שניסח את השאלה. אין שום בעיה אחת להציג את הדילמה כפי שנכתבה, שכן ברור שלא מתכוונים חלילה ליעקב אבינו ולאביו יצחק. אלא שלא ניתן להתעלם מכוונת הודון שעומדת מאחורי

שאלה 43: עשוי ויעקב הם שני אחים. עשוי צילם בפנימון הדלת של יעקב וכשיצחק פתח את הדלת, התנפץ עליו יעקב וסמם את פיו. עשוי הגיש ליעקב כד כדי לתחוב לפיו של יצחק והבל לקשור את ידיו. יעקב בנעט ביצחק והפילו לרצפה. יעקב ערך חיפוש בדירה ונגב כסף מיצחק. עשוי השתתף בחיפוש בדירה ונמץ לעצמו כקבוקון שיכור.

שאלה מס' 43 לדוגמא

האסוציאציה המחרידה, הבולטת לעין כל בהתרחשה נגד הרגשות העדינים ביותר של כל נער או נערה המגיעים מבית חרדי, כשאין אפילו כל צורך להסביר זאת.

כל מי שהצטמר מנוסח השאלה, שיעצום לרגע את עיניו, וינסה לדמיין את הבאים בשערי האקדמיה ואת התמודדותם היומיומית עם תכנים כאלה ועם גרועים מהם בהרבה. כאן זו היתה כסף הכל שאלה היאורטית שנכתבה בתחכום כדי לחלחל את ארס הולוול בערכים מקודשים, אבל מה יעשו אלה הנאלצים לקרוא ולשמע מדי יום ביומו תוכן כפגני, המטיל כפפוק רח"ל בנושאי דת ואמונה ובכל הקודש והיקר?

'תואר' תמורת 'טוהר'...

ככל שנכנסים ומעמיקים בנושא האקדמיה החרדית, שכאמור, אין דבר כזה כלל, מתגלים רבדים ותהומות נוספים של כיעור, תועבה וכפירה, היצרים במשותף את המסלול האחד והיחיד אל האבדון הרוחני ואל שואל התחתית הפעורים רגלי אלה שחבור בדרך חתחתים מסוכנת זו, כדי לזכות בתואר! גם על חשבון הפסד ה'טוהר'.

ניתן למלא טורים על גבי טורים בציטוטים בכתב ובעל פה של כל מי ששותף למיזמי האקדמיה החרדית על ענפי וגלגוליה, ממנהלים בכירים ופקידים במשרדי הממשלה, עובר למנהלי המכללות לסוגיהן, דרך המרצים המדופלמים וכלה בבוגרי האקדמיה בכבודם

ובעצמם, שכל אחד מהם נושא עמו מטען מריר של מסקנות כאובות, מי בגלוי ומי בסתר. מקצת מציטוטים אלו הבאנו בארבעת הפרקים שקימו לפרק זה, אשר תסמנה שערות ראש למקראם. אי אפשר להישאר שווה נפש מולם ולחשוב כי ניתן באיושיו דרך ללכת בין הטיפות ולהיעל. כל מי שניתן במעט תבנת אנוש יודע, שמול אש משתוללת, אין חישובים של קיצורי דרך ורווחים אפשריים. הכל בטל ומבוטל מול שאלת החיים, וכך גם בנוגע לחיים הרוחניים של כל ירא וחרד.

בפרק זה נעסוק בהיבט נוסף, המוכיח כי כל נושא האקדמיה החרדית לא נועד כי אם לצוד אותנו, ציבור יראי ה', במלכודת שהם פרשו ורגלינו בערומות רבה, במטרה ללכוד בתוכה כמה שיותר נפשות, כאשר כל נפש כזו היא משפחה שלמה על דורותיה.

רבים תוהים ותמהים — 'מאיפה הכסף? מנין הם כל אותם תקציבי עתק הנשפכים נהר לטובת האקדמיה החרדית? מהיכן צצים מלגות המימון ללימודים אלה עבור הסטודנט החרדי, שעה שעמיתו החילוני נדרש להיפרד מרכבות שקלים כדי לממן את לימודיו הוא? מי הם אותם נדיבים מסתוריים, המעסיקים משרדי פרסום שלמים, בהיקפים שלא מבישים חברות ענק? מי עומד מאחורי השפע התקציבי הנידח והמפתה כל כך, שבהחלט קשה להישאר אדיש מולו?

התשובה אולי לא מפתיעה, אבל ההפסקות שהיא מציגה, מפתיעה עד מאוד. ובכן, המממנת העיקרית של עולם האקדמיה החרדי זו מדינת ישראל, שאימצה בחום את ענין שילוב החרדים בחברה הישראלית במגוון תחומים, בהם בולט בגאון תחום האקדמיה.

זו אותה מדינת ישראל, שקיצעה באכזריות את הקצבאות של ילדי ישראל; זו אותה מדינה, שענה צרה בפת להמם העזומה של אברכי הכוללים ותלמידי הישיבות; זו אותה מדינה, שמפלה לרעה את הציבור החרדי באינספור תחומים מבחינה תקציבית.

העילה שבכיסול אין כסף, אשר בעטיה מודר הציבור החרדי מברי התקציב הציבורי, מתפוגגת לה לפתע ונעלמת כליל, כאשר מדובר בתקציבים עבור האקדמיה החרדית. פתאום יש כסף וכמה שרוצים, העיקר להביא עוד נשמה ועוד נשמה לחסות תחת כנפי 'דת האקדמיה'. אז הגה המספרים לשתי תוכניות 'החומש' הממשלת-יות שנועדו לשלב את האוכלוסיה החרדית בהשכלה: חצי מיליארד ש"ח עבור תוכנית החומש הראשונה, לשנים תשע"א — תשע"ו, ועוד מיליארד ומאתיים מיליון שקלים עבור תוכנית החומש הנוכחית משנת תשע"ז ועד תשע"א.

אויב החרדים שהפך לנדיב

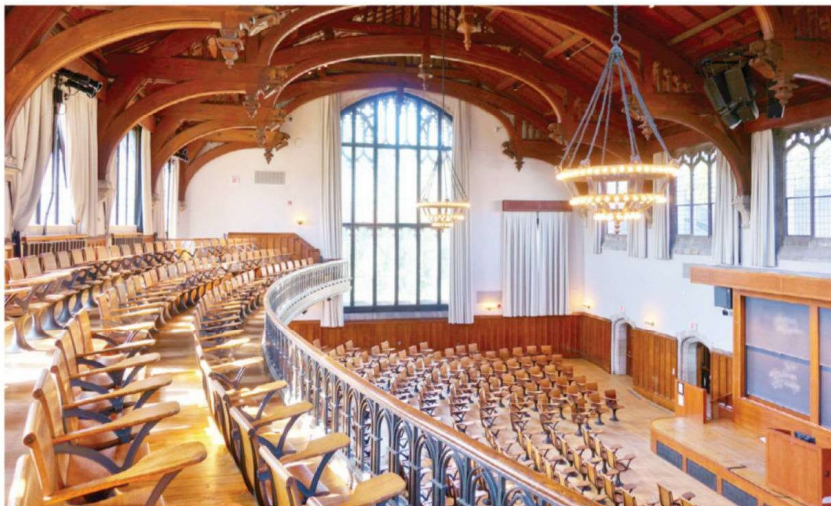
אבל קודם לכן, קצת היסטוריה. בשנת תשנ"ט, הופיעה בשמי הציבור החרדי הסנונית הראשונה בנושא האקדמיה החרדית. היה זה יו"ר

התורפיון והיחודי

שאלת השאלות:

הארכיון היחודי

מאיפה הכסף?

אולם הרצאות באוניברסיטת פרינסטון (מונת אילוסטרציה)

החום היחיד של ועדת טרכטנברג הנשכחת

בעקבות ההצלחה והגידול העקבי במספר הנרשמים מדי שנה בשנה, גיבשה המל"ג ב-2011 תוכנית חדשה, אשר לימים תיוודע כ'תוכנית המח"רים' – (מחלקות חרדיות). פרק מיוחד בתהליך ההתפתחות של האקדמיה החרדית, תופסות ההשלכות של ועדת טרכטנברג המפורסמת, שקמה בעקבות תנועת המחאה החברתית שמילאה את רחובות תל אביב בקיץ 2011.

יהיו כאלו שיירמו גבה. ועדת טרכטנברג? הרי מדובר בועדה שממלצותיה לא יצא כמעט כלום, ובכלל, כיצד ועדה שניסתה לטפל במחירי הדיוור הוקט'ג' ללא הצלחה, קשורה איכשהו לנושא האקדמיה החרדית?

אך התשובה היא שאכן כן. ועדה זו אמנם לא הצליחה להביא שינוי כמעט בשום נושא מהנשואים המרכזיים עבורם קמה, אך הצליחה לשים את חותמה דווקא בנושא האקדמיה החרדית, ולו בשל העובדה ש'יור הועדה, הפרופ' טרכטנברג, היה באותה תקופה גם בתפקיד נוסף – כ'יור התח"ת' (הוועד התקציבית של המל"ג, גוף רב עוצמה החולש על תקציבי עתק). במסגרת תפקידו זה, מצא לו טרכטנברג כר נרחב ליישום המלצותיו מהועדה לטיפול ביוקב המחיה.

כך בתקופה זו, תחת ניהולו ודחיפתו של טרכטנברג, יצא לדרך פרויקט המח"רים, שעתידי להכפיל ולשלש את מוסדות האקדמיה החרדית.

המודל החדש של המל"ג שיצא לאוריר העולם בשנים אלה, נבנה על מחקר מעמיק שנערך על בסיס נתוני ההצלחות וההישגים מהשנים הקודמות, והניב את המסקנה לפיה באמצעות פעילות מאסיבית מתאימה ומעקב צמוד, יתכן כי ניתן יהיה למשוך המוני חרדים וחרדיות ללימודי תואר אקדמי בממדים רחבים ביותר. במסגרת זו התגבשה תוכנית המח"רים, שהיא תוכנית רב שנתית להקמת מחלקות או כיתות חרדיות בתוך או בסמיכות קרובה לאוניברסיטאות ומכללות חילונית, ואשר יתנהלו באחריותן המלאה. אם במוסדות שהוקמו בשיטת הפלטפורמות הישנה, היתה שליטה מסוימת בחלק התפעולי לצוות החדר, הרי שההצלחה של שיטת הפלטפורמות הביאה את אנשי המל"ג למסקנה, כי הינם יכולים לעבור לשלב נוסף, ולהקים מסגרות שהינן באופן רשמי ומוצהר באחריותן המלאה של המסגרות החילוניות הרגילות באופן מוחלט, גם מהפן התפעולי. לא זו בלבד שמוסדות אלה אינם כפופים לגורם חרדי כלשהוא, אלא שגם אין אף יד חרדית השותפה בדרג קבלת ההחלטות.

התמריץ הכלכלי הגדול שניתן לכל מוסדות ההשכלה הגבוהה, שהצטרפו במהירות לתוכנית המפתח, היה המניע הראשי של תוכנית המח"רים. בנוסף על שכן הלימוד הגבוה והתקציב הרגיל שמקבלים המוסדות על כל תלמיד שהוא, הקצה המל"ג 180 מיליון ש"ח (!) נוספים לתקצוב המח"רים. כתוצאה מכך, נתחו המוסדות ההשכלה הגבוהה בתחרות על לבם של הצעירים החרדיים, תוך שהם מקימים מערכות פרסום ושיווק, שנועדו למשוך אליהם כמה שיותר נרשמים. כך צמח לו מערך תעמולה רב עוצמה שקרא לציבור החרדי

הארכיון היהודי
אהלי המחאה בשד' רוטשילד בתל אביב בקיץ 2011
(צילום: לירון אלמגור, פלאש90)

למסלולי האקדמיה, היה רעיון קצת תלוש מהמציאות עבור החרדי הממוצע שנרתע בפני החסם הכלכלי. הקרנות הפילנתרופיות הסירו את החסם המרכזי, ועל ידי כך הפכו את מסלולי האקדמיה כאחת האופציות המעשיות והראליות העומדות בפני אדם חרדי, שרוצה למצוא את מקומו בשוק העבודה.

שינוי זה גרר בעקבותיו גם תפנית יסודית ביחס ובשיח הציבורי לנושא האקדמיה. לפתע הפכו מסלולי האקדמיה למשהו נגיש ולנושא הקודמות, והניב את הפרטי והציבורי של הציבור החרדי. מאותו רגע שהוטר החסם הכלכלי, הפך הנושא לבר שיש ונפתח הפתח להפעלת מערכות תעמולה ושינוי תפיסה בציבור החרדי.

המל"ג (המועצה להשכלה גבוהה) דאז, יוסי שריד, שקיבל באופן תקדימי החלטה ראשונית על הקמת מוסדות להשכלה גבוהה המיועדות עבור הציבור החרדי.

למי שלא זוכר, באותה תקופה היה זה יוסי שריד, מי שמילא ביעילות רבה את תפקיד שונא החרדים התורן. כפוליטיקאי, הוא לא ויתר על שום הזדמנות לפגוע ולהכביט בציבור החרדי מכל כיוון אפשרי, ובראיותיו וגאומי המרוכים היה משתלח בכל דבר שבקדושה בבוטות ובגסות בלתי נתפסים. גם במושגים חילוניים, נחשב שריד לרמות קיצונית ואכזרית שגאה, כך שהיה זה בחלטת תמוה לראות, כיצד אותו אדם הופך ברגע אחד את עורו ונעשה ליריד.

כך או כך, כתוצאה מאותה החלטה הקדימית, נפתחו באותה שנה שני מוסדות שוכו לכינוי 'פלטפורמות', שנועדו לבני הציבור החרדי, הלא המה 'המכללה החרדית' בירושלים, ו'מבחי' בני ברק. הם בעצם לא מוסדות אקדמיים, אלא הם גופים שמוסדות אקדמיים קיימים באים ללמד שם, הסבירו זאת לימים.

בשיבת ועדת החינוך של הכנסת שנערכה כ"ה באדר תשע"ד, הוגדרה תקופה זו כציון הדרך ל'מהפכה' בציבור החרדי. 'בימים אלה ממש... משהו חדש התחיל בחברה החרדית. יצאה לדרך מהפכה, וכל דרך אחרת להגדיר זאת כפחות מהמפכה של ההשכלה הגבוהה בציבור החרדי – לא קיימת...'

בעקבות המהלך החדש של הקמת הפלטפורמות, נפתחו בתוך שנים ספורות מספר מסגרות לציבור החרדי, דוגמת הקמפוס החרדי בקריה האקדמית אונו. כן נפתחו מספר מסלולים על ידי בני'ט (כיום 'המרכז האקדמי לב') כמו 'מכון נה' ו'רלוטטיג' ברמת גן, הפונים לנשים חרדיות.

ההצלחה חסרת התקדים של המהלך, מבית היוצר של המל"ג בראשות יוסי שריד, הצליחה לגרות את תאבונם וסקרנותם של גופים נוספים שמהירו להצטרף להצלחה, וכך במהלך 2007 – 2006 נבנסו לתמונה גורמים חרדים ורבי עוצמה, הלא הן הקרנות הפילנתרופיות, שהחלו להורים כסף אמריקאי כבד לעידוד מנגנון אלה.

כניסתן של הקרנות לתמונה, שינתה את המפה מן הקצה אל הקצה, ונתנה דחיפה עצומה למהלך כולו. הקרנות הללו מעניקות ללומד החרדי מלגות לימוד שכן לימוד בשווי עשרות אלפי שקלים לכל תלמיד חרדי. שתי הקרנות הבלטות ביותר בתחום הינן קרן קמ"ח, המספקת תקציב שנתי העומד כיום על למעלה מ-30 מיליון ש"ח, וקרן ידידות טרונטו, עם תקציב שנתי של למעלה מ-50 מיליון ש"ח. יוזמה זו גרמה וממשיכה לגרום להתנופה אדירה ללימודי האקדמיה בציבור החרדי, היות ומלגות אלה הסירו את החסם המרכזי העומד בפניו של הסטודנט החרדי, שהוא כמובן המחסום הכלכלי של העמידה בעלויות הגבוהות של שכן הלימוד.

על מנת לשכר את האתן ולהבין את סדר הגודל העצום של התופעה נצוין, כי לפי חישוב זהיר, חילוקי קרנות אלה סכום עצום של למעלה מחצי מיליארד ש"ח (!) בציבור החרדי, וכל זאת תוך עשור אחד בלבד. מדובר בפילנתרופיה חסרת תקדים שלא היתה מביישת את עוקבי הפילנתרופיה בארץ ובעולם.

סכומי עתק אלה מעלים סדרת תהיות ושאלות שגונות אודות המטרה האידאולוגית העומדת מאחוריהם. שום גוף פילנת-רופי אינו מעניק סכומים עצומים כאלה כלאחר יד וללא מחשבה מעמיקה. השקעה זו, בסדר גודל נדירים ביותר, מניעה באופן ברור על המטיבציה העצומה של אנשים שונים מארבע כנפות הארץ, לחולל שינוי ערכים עמוק ויסודי בציבור החרדי. ועד לכניסתן של הקרנות לתמונה, עצם הרעיון של פניה

מנין הם כל אותם הנשפכים כנהר לטובת האקדמיה החרדית • מהיכן עצים להן מלגות המימון ללימודים אלו עבור הסטודנט החרדי, שעה שעמיתו החילוני נדרש להיפרד מרובות שקלים כדי לזמן את לימודיו הוא • מי הם אותם נדיבים מסתוריים המעסיקים משרדי פרסום שלמים, בהיקפים שלא מביישים חברות ענק • ומי עומד מאחורי השפע התקציבי הנדיר והמפתה כל כך, שבהחלט קשה להישאר אדיש מולו • נתונים ומספרים אודות תותח המזומנים הממשלתי שהוקצה למטרת שילוב החרדים באקדמיה • "הכסף יענה את הכל"

לבוא להשתלב בלימודי תואר, מהם אף כאלה במימון מלא. כמו וכר וכר. פרסומי ענק בסגנון של "פתיחה שמימית של שערי פרנסה", הציפו את ירכזי היהדות החרדית ומשכו את אט את הנחשפים להם, הישר אל תרומות האקדמיה.

אין מניעה בגלל כסף

כסף ועוד כסף, והרבה מאוד כסף, שהזרימה מדינת ישראל ובנוסף, הקרנות הפילנתרופיות, הם המה שחוללו את הסחף של העשור האחרון לכיוון עולם האקדמיה.

ההון מקבץ ציטוטים, המדברים — כמו תמיד — בעד עצמם:

"המדריג משקיעה הון תועפות בחרדים, ואני לא מדבר על הקצבאות ועל הדברים שבפוליטיקה מדברים עליהם. אני מדבר על השקעה ממוקדת במטרה של שילובה, לא של הרחקתה משילוב. קצבאות אפשר להגיד שהם עושות ההפך, אני מדבר על הקצאה של חצי מיליארד שקלים בחמש שנים של משרד הכלכלה ושיפור התעסוקה (עבור החומש הקודם, דהיינו) המדינה של ות"ת מלי"ג בסכומים אדירים של מאה מיליון כשנה כשנים האחרונות. ולקראת העתיד (החומש השני) יותר מפי שניים מזה. מיליארד פסיק שתיים לשש השנים הבאות, תנשו את החשבון, כסף גדול ביותר אין מה לומר. המדינה לא חובקת, אם אפשר להגיד ככה... (ידידיה שטרן, פרופ' למשפטים מאוני' בר אילן, וסגן נשיא המכון הישראלי לדמוקרטיה).

וכך נשמע מי שהיה שר הכלכלה, נפתלי בנט, בישיבת הוועדה לענייני ביקורת המדינה שנערכה בל' אב תשע"ג: "ממשלת ישראל מקצה דרך המשרד שלי חצי מיליארד שקלים על פני חמש השנים הקרובות, לשילוב החרדים במעגל העבודה. העיקרון שאני מנחה את כל המשרד שלי היא הגמישות... ההוראה שלי... מה יהיה עוד ארבע-חמש שנים זה עוד ארבע-חמש שנים, כרגע יש חצי מיליארד. יש את

עדיף להיות שרברב

החרדית. זו פילנתרופיה בסדר גודל עצום, שכדי לעמוד על הקיפה די להאזין למילים שאמר אודותיה מנכ"ל קרן קמ"ח, שנאמרו ביום עיון שנערך באוניברסיטה הפתוחה בנושא תעסוקת חרדים: "זה יפה מאוד שיש פילנתרופיה כי"כ חשובה וכ"כ גדולה... ואני לא מכיר עוד פילנתרופיה כזאת, עם כ"כ הרבה כסף..."

מי הם אותם תורמים המזילים את כספם למטרה זו? האם מדובר בפילנתרופים אוהדי תורה, התומכים גם הם בעולם התורה והישיבות, או שמא מדובר בעשירים מהזרם המודרני האמריקאי, אשר חלקם ידועים ומפורסמים כמי שיחסם לעולם הישיבות הינו שלילי עד כדי עוינות? חלק ניכר מהכסף האמריקאי הרב ששפץ למערכת, מגיע מקרנות שאולי מגודרות כבעלות ארריינטיבה דתית או על גבול החרדיות, אך מדובר בדרך כלל בקרנות הידועות ביחסן השלילי לעולם הישיבות. כך למשל אנו פוגשים שתי קרנות ידועות ורבות עוצמה, שבחשות רבות בקירית האקדמיה

ככל שנכנסים ומעמיקים בנושא האקדמיה החרדית, שכאמור, אין דבר כזה כלל,

מתלנים רבדים ותהומות נוספים של כיעור, תועבה וכפירה, היוצרים במשותף את

המסלול האחד והיחיד אל האבדון הרוחני ואל התחתית הפעורים לרגלי אלה

שבחרו בדרך חתחתיים מסוכנת זו, כדי לזכות ב'תואר' גם על חשבון הפסד ה'טוהר'

החרדית, הלא המה 'קרן וולפסון' (שהינה חלק מ'קרן קמ"ח') וקרן פרידברג (ידידות טורונטו).

קרן וולפסון, כפי הודיע, מפורת דוקה על ימין ועל שמאל להרבה פרויקטים חשובים, אך למיטב ידיעתנו, למעט מקרים בודדים הריגים ביותר, תרומות להכילי התורה והישיבות הקודשות כמעט ואין נכללות בפעילותה.

גם קרן פרידברג מטורונטו, למרות שבכבר היתה תומכת מובהקת של מוסדות תורה ביד רחבה, וגם כיום תומכת בהרבה פרויקטים תורניים חיוביים, עם זאת, למיטב ידיעתנו ולצערנו, חל שינוי ביחסה לעולם התורה. כמה מאלה שבכבר נתמכו על ידיה בקביעה, אשר שוחחו עם מר פרידברג על שינוי חסן למוסדות התורה, שמעו מגנו משפטים קשים כמו "הדור של שונורים, אני אשנה את הכל". הוא אינו מסתיר את כוונותיו ואת חזונו לחולל מהפכה בציבור החרדי, שתביא לעויבת ספסלי בית המדרש של אלפי אברכים.

מן הראוי לציין גם את דבריו של מנכ"ל קרן קמ"ח, בכנס שהתקיים למעשה להשכלה גבוהה: "אנחנו אף פעם לא חולכים לשאול את הרב האם ללכת ללמוד באוניברסיטה. זו לא שאלה ששואלים רב. רב שואלים האם הבשר טמא או טהור. המודל של רב, זה מודל להוקיר של אדם מבוגר שמתפלל ולומד תורה ומסתכלים איך הוא מסתכל על החיים וזה מה שאנחנו מצביעים להלאה לילדים שלנו. אנחנו לא שואלים אותו אם ללכת באוניברסיטה או לא, אלא מתייעצים עמו — האם עכשיו שאין לי פרנסה, האם ללכת למקום הזה או הזה — זה מה שאנחנו שואלים את הרב, ואני יוצא מתוך נקודת הנחה שכל תלמיד שמגיע אלינו לקרן, ובאים אלינו בכמויות, כל אחד שאל את הרב שלו".

מן הראוי להדגיש, כי הקרנות הפילנתרופיות הללו אינן מתונות את המלגה בבחירת מוסד לימודים המיועד לחרדים ללבד, כי אם להפך. קרן 'ידידות טורונטו' מעודדת בדווקא לימוד במוסדות שאינם מיועדים לחרדים.

גם 'קרן קמ"ח' המציגה עצמה כיותר שמרנית, אמנם איננה מעודדת באופן מכוון לימודים מעורבים, אך איננה מנסה למונעם, ומעניקה את מלגות הלימודים גם לאלה המעוניינים ללמוד במוסדות חילוניים מעורבים, ללא הפרדה בין גברים לנשים.

ורשלה תהינה טעויות, הקרנות הללו אינן זקוקות את כספן ללא הבחנה סכומא בארובה, אלא עוברות בעילות אמריקאית טיפוסית, כשהן יודעות ומפקחות היטב באיזה מוסד התלמיד לומר, ונוגות 'מעטפת ליווי' במשך כל תקופת הלימודים, הכולל מעקב צמוד אחר גיליון הנוכחות והציונים, ומעניקות תמיכה וסיוע לתלמידים לעבור את הלימודים בהצלחה מקסימלית.

'מעטפת ליווי' זו, הינה יצירה יחודית המהווה את פסגת ומקור גאווה של הקרנות הפילנתרופיות. כדי להבין את רעיון המעטפת, נצטט מדבריו של מנהל תוכנית 'חרדים באקדמיה' מיידית טורונטו: "סטודנט חרדי למעשה משתלב בלימודים אקדמיים אבל אין לו מערכת של תמיכה, אין לו מעגל של תמיכה שמתחיל באחים, בהורים, בחברה. למעשה, אנחנו צריכים להיכנס ולתמוך באותו סטודנט במגוון הקשרים... אנחנו נמצאים שם כדי להציע מעטפת ליווי, מעבר לליווי שהמוסד האקדמי מציע בכל ההקשרים האלה; כדי להבטיח שהוא צולח את הלימודים ומסיים את הלימודים בממוצע ציונים גבוה..."

למה עדיף להיות שרברב?

במאמרנו האחרון מן השבוע שעבר, הבאנו את נתוני משרד התעסוקה מהשנה האחרונה, המלמדים כי דווקא בעלי התואר האקדמאי מתקשים במציאת פרנסה, ביחס של פי שלושה מול יתר חלקי האוכלוסייה, מה שמוכיח כי כל התואר הנכסף, אינו כי אם אחיזה ענייני ולא בהכרח שיש בו תועלת. שורת הציטוטים שלפנינו, מחזקת את הטענה כי העידן הנוכחי, אינו מפנק יתר על המידה את בעלי התואר האקדמאי — בלשון המעטה, בשל מספר משתנים, שהמרכזי שבהם הוא הצפת שוק העבודה בבעלי תואר.

"במשך שנים, צעירים האימנו ליועצי בתי הספר, לאוניברסיטאות ולפוליטיקאים שאמרו להם שתואר זה טוב. אבל עכשיו זה מחתיל להשתנות. צעירים מתחילים לשאול את השאלה: 'האם זה באמת טוב ליי?' (פרופ' ריצ'רד ורד, כלכלן והיסטוריון מאוני' ארוהו, בראיון ל'כלכליסט', יוני 2013).

'הרבה מקרים עדיף להיות שרברב ולא ללכת לאוניברסיטת הרווארד', כך אמר מייקל בלומברג, ראש עיריית ניו יורק הנחשב לאחד מעשירי תבל, בראיון הניל ל'כלכליסט'. באופן דומה הלחן בהמשך הראיון גם הפרופ' עוז אלמוג, סוציולוג מאוניברסיטת חיפה, שטען: "השרד של התארים יורד משנה לשנה ואנשים מתרחקים לחרדים גבוה". "סיכויי של צעיר מבית מבוסס שלא למד בקולג' להפוך לאדם עשיר, גבוהים פי שניים ומחצה מסיכויי של צעיר מבית בלתי מבוסס שדווקא כן סיים לימודי תואר ראשון". (מכון המחקר 'פיו', 'בעקבות ההלום האמריקאי' — יולי 2012).

"זאת מגמה שיותר קל להצביע עליה בארה"ב. ברנע שהקבוצות שזון לא האליטות החתול לרכוש שם תארים, עוברת של זה ירדה. פה בגדול זה אותו סיפור. האליטות צריכות דרך בלתי מושגת להצביע את המעמד שלהן, וברנע שהדרך הזאת הופכת להיות מושגת גם בפריפריה וקבר שכבות חלשות — אז היא כבר לא מועילה להן" — מעצט מנג'ט מנקט שבחבה ב-2014, את תם אהרן, בוגר מרעי החתנות, שנשט את האפקי לטובת התקצעות אחרת.

"הצעירים בישראל שמו לב, שמע רוב התארים אינם מה לעשות, ובתקווה לעתיד טוב יותר הם נהיו בהמוניהם לתחום שבהם יש עבודה באופן, כך בשנים האחרונות השוק מוצף בעורכי דין, כאשר בתוך שמונה שנים, בין 2004 ל-2012, מספר עורכי הדין בישראל הכפיל את עצמו, מ-30 אלף ל-63 אלף. כ-20 השנים האחרונות גדל מספרם פי חמישה. 16 אלף סטודנטים נוספים למשפטים יושבים בימים אלה על ספסל הלימודים, אבל רובם לעולם לא יעברו בפועל בעורכי דין. 60 אחוז ממי שלומד משפטים היום לא הולך להיות עורך דין" — כך לפי הכתב ארי פינס בתחקירו במאקו.

"בעמדה קיצונית אף יותר, מחזיקים ראשי ארגון תל, שהקים היום פיטר תל, מייסודי 'פייפל'. לפני כחמש שנים הודיע הארגון כי עובד של שנה יעניק ל-24 צעירים מוסכמים 100 אלף דולר אם יעזבו את הקולג' ויקימו מיזם עצמאי. עד כה הוענקו 63 מיליון דולר ל-63 יזמים צעירים. ראשי הארגון סבורים, כי זו הדרך לעודד יצירתיות במקום הנחרת העברית אל השמרות של העולם האקדמי". (מתוך 'כלכליסט' יוני 2013).

ברשותנו ציטוטים למכביר בסגנון דומה, מהם עולה שהרף כלל עולמי על התואר האקדמי הנחשק, שמעמדו הולך ומתערער בכל רחבי הגלובוס — טעימות נוספות, אייה במאמרים הבאים — אך מה שברור הוא, שלואר עוברות אלה, עשית 'תואר' כיום, לא בהכרח כי היא עונה להגדרה של 'השתלבות פרנסה', אך יחידה מואת, עתה מתחדדת ביתר שאת מגמתם וכוונתם של יזמי האקדמיה החרדית, שכל מטרותם אינה שילוב בתעסוקה, כי אם שילוב הישגות בחברה הישראלית.

פילנתרופיה עם כל כך הרבה כסף...

פינה מיוחדת יש ליחד בסקירה זו לכסף הרב המגיע מהקרנות האמריקאיות למימון האקדמיה

